

Л.Н.Каминская

**Об употреблении юссива в
албанском языке
(на материале албанского
национального корпуса)**

**Объект исследования – конструкции,
несущие общее значение побуждения
к совершению действия.**

Le të shkojnë!

‘пусть они пойдут’

А. Значение допущения

Fjongoja ra në vatër. **Le të digjet.**

Шлейф упал в огонь...ну и **пусть горит.**

Б. Императивность

Le të dorëzohet ai që është fajtor.

Пусть сдастся тот, кто виноват.

Le të mos flasim më mirë për këtë gjë, e ndërpreu gjenerali.

Давайте лучше не будем об этом говорить,
прервал его генерал.

B. Volitiv

Por **le të them** se do të bëhet.

Но **позволю себе сказать**, что это случится.

Г. Оптативность

Le të thahet kënetat! **Le të shpëtojë** populli!

Пусть высохнет болото! **Да будет спасен**
народ!

Le të vdesësh!

Чтоб ты умер!

Задача – рассмотреть на основании
выборки из Национального корпуса
албанского языка возможности употребления
в разных контекстах и значениях:

Распределение по функциональным стилям

Распределение по лицам и числам

Распределение по временам

По семантическим группам предикатов

Материал и методика исследования

Албанский национальный корпус

насчитывает **1496** употребления юссива

(конструкции **le** + конъюнктив смыслового глагола)

Н.Р.Добрушина

*«Наклонения и дискурсивный режим текста
на примере употреблений частицы пусть»*

- **Императив** – побуждение, приказ
Выражает сглаженный приказ

Le të angazhohemi masivisht, le të votojmë masivisht, le të fitojmë masivisht, le të ngadhënjëjë shumica.

‘Давайте массово примем участие, проголосуем, победим’.

- **‘le të themi’**

Давайте скажем – можно сказать, псевдиалог, оживляет газетно-публицистический тип речи

70 për qind do të votojë për le të themi dy forca të reja .

‘70 процентов будут голосовать - давайте скажем – за новые силы’.

- **Квазиимператив** - как особый тип научного рассуждения.

Обобщено-личное значение для
привлечения внимания собеседника

Le të ndalojmë tek «Enciklopedia e Oxford-it.

‘Давайте остановимся на Оксфордской энциклопедии.’

Le të shtrojmë pyetjen....

‘Давайте зададим вопрос...’

- **Оптатив.** Говорящий хочет, чтобы осуществилась некоторая ситуация, которая не зависит ни от чьей воли, и пытается самим фактом своего высказывания каузировать осуществление этой ситуации.

*Po të jetë për të vrarë, më mirë **le të vritemi** këtu, në vendin tonë.*

‘Если нужно умереть, лучше мы умрем здесь, в нашей земле’.

- Настойчивые пожелания и проклятия
(Коран, Ветхий и Новый Завет)

*Le të jetë mallkimi mbi ty deri në Ditën e
Kiametit !*

‘Будь ты проклят вплоть до судного дня!’

Kush ka veshë, le të dëgjojë!

‘Кто имеет уши, пусть услышит!’

- **Пермиссив.** Говорящий разрешает 3-му лицу совершить некоторое действие

Le të vazhdojë të bëjë çfarë dëshiron.

‘Пускай он продолжает делать что хочет.’

- **Нонкуратив** (выражение безразличия): говорящий пытается самим фактом своего высказывания допустить существование некой ситуации, выражает своё безразличие к ней.

*Ai që ju ka treguar ai **le të tregon e le të flet.***

‘Пусть он рассказывает и пусть говорит.’

- **Значение уступки**

Pastaj le të ndodhë çka të ndodhë, unë do jem krenar për faktin e suksesit të skuadrës sime.

‘Что бы ни случилось, я буду горд фактом победы моей команды.’

- **Значение предположения**

Le të jenë dy ushtarakë, që merren me studimin e një gjeohapësire.

‘Пусть будет двое военных, которые занимаются изучением геопространства.’

<i>Значение</i>	<i>461</i>	<i>100%</i>
Императивное	190	38,31
Оптативное	147	31,89
Квазиимперативное	62	13,45
Нонкуратив	41	8,89
«Этический» юссив	12	2,6
Пермиссив	7	1,54
Предположения	2	0,43

- **Подкорпус Газетных текстов (203)**
- **Подкорпус Гуманитарной публицистики (45)**
- **Подкорпус Религиозных текстов (106)**
- **Подкорпус Научных гуманитарных (8)**
- **Подкорпус Художественных текстов (99)**

Газетная публицистика

Из 203 примеров:

императивное	95	46,8
квазиимперативное	35	17,24
оптативное	35	17,24
нонкуративное	24	11,82
“этический” юссив	11	5,42
пермиссивное	3	1,48

Императивное:

Atëherë, **le të punojmë** më shumë dhe **ta çojmë** deri në fund.....

Итак, **давайте работать** еще больше и **давайте доведём** до конца....

Duhet të pyesim njerëzit nga veriu i Kosovës, **ata le të vendosin**, tha Jovanović.

Нам нужно спросить людей с северной части Косова, **пусть они решают**, сказал Йованович.

Оптимистичное:

Le të jetë ndeshje korrekte si në teren, ashtu edhe në tribuna dhe në fund **le të fitojë** më i miri.

Пусть это будет конкретная встреча как на поле, так и на трибунах и в конце концов **пусть победит** самый лучший.

Квазиимперативное:

Le të ndalojmë tek Enciklopedia e Oxford-it.
Давайте остановимся на Оксфордской энциклопедии.

Le të shtrojmë pyetjen....

Давайте зададим вопрос...

Le të parashikojmë [давайте предположим]

Le të përmendim [давайте упомянем]

Le të përpiqemi [давайте попытаемся]

Этический юссив:

*70 për qind do të votojë për **le të themi** dy forca të reja.*

70 процентов будут голосовать - **давайте скажем** – за новые силы.

Pra, me dëshirë a pa dëshirë, jemi aktualisht jo të mirëpritur ose **le të themi** të përjashtuar nga shoqëria shqiptare.

Итак, с желанием или без, нас в настоящее время не ждут или, **можно сказать**, исключают из албанского общества.

Nonkurativnoe značenje

Ne nuk jemi sllavë, kush të dojë **le të shkojë** me atë farë Jugosllavie.

Мы не славяне, кто хочет, **пусть и идёт** с этой частью Югославии.

Le të vazhdojë të bëjë çfarë dëshiron.

Пусть продолжает делать, что хочет.

Nëse ata kanë qejf me iu nxjerr edhe disa gjana tjera **le të vazhdojnë** si të dojnë.

...пусть продолжают, сколько хотят...

Пермиссивное значение

Sa është e drejtë, **le të gjykojë** secili, por kjo është Pako e Ahtisaarit, kjo është Kushtetuta e Kosovës.

Насколько это верно, пусть судит каждый, но это пакт Ахтисаари, это конституция Косова.

Le të thotë kush çka të thotë.

Пусть говорит, кто имеет что сказать.

Гуманитарная публицистика

Из 45 примеров:

императивное 17

квазиимперативное 17

оптативное 6

нонкуративное 1

“этический” юссив 1

пермиссивное 1

условия 2

Императивное:

Le të bëjmë një bisedë të shkurtër e të thjeshtë me të, **le të mësojmë** se në ç'rrugë e ka marrë djali virusin e tmerrshëm të HIV-it!

Давайте проведем с нем короткую и простую беседу, **давайте узнаем....**

Le të dëgjojmë për një grimë se sa brutalisht saktë na e flet Fjala e Migjenit natyrën kontradiktore të Murgeshës.

Давайте услышим.....

Квазиимперативное значение:

Le të citojmë me këtë rast si shembull dokumentin e fundit jugosllav që ka të bëjë me minoritetin shqiptar.

Давайте процитируем в этой связи в качестве примера.

Le të diskutojmë shtruar.

Давайте обсудим взвешенно.

Оптимистичное значение:

Le të dihet publikisht se një numër i madh i shqiptarëve mund të vdesë nga uria.

Пусть будет известно открыто, что большая часть албанцев может умереть от голода.

Le të më vijnë mua të gjitha forcat e emocionit plastik, **le të ringjallet** e kaluara tek unë, por ama nëpërmjet të bukurës, të gjallës dhe të vërtetës.

Пусть придут ко мне все силы..., **пусть** возродится прошлое!

Этический юссив

Njerëzit gjejnë kushte të pranueshme kur termometrat regjistrojnë 32°C, aq gjatë sa lagështira relative vijon, **le të themi**, në 20°C.

Люди находят приемлемыми условия, когда термометры регистрируют температуру 32 градуса, настолько долго, что относительная влажность опускается, можно сказать, к 20 градусам по Цельсию.

Условие:

Le të jenë dy ushtarakë, që merren me studimin e një gjeohapësire, i pari ka vetëm shkrepitima intuitive të vëzhgimit empirik dhe disa të dhëna të sjella në shtab nga zbulues apo udhëtarë vendas.

Пусть будут двое военных, которые занимаются изучением местности ...

Нонкуративное значение:

George Clooney **le të bëhet** serb, por
Konstandini i madh është dhe do të mbetet ilir.

Джордж Клуни **пусть будет** хоть сербом, но
Великий Константин есть и останется
иллирийцем.

Пермиссив:

По **le të shkojnë** këto të vdesin në shtëpinë e dashnorëve, ka për të qenë më kollaj.

Но **пусть** (пускай) они **отправляются** умирать в доме любовников..., это может быть более легко.

РЕЛИГИОЗНЫЕ ТЕКСТЫ

Из **106** примеров:

оптативное   **76**

императивное   **29**

пермиссивное   **1**

Оптимативное значение:

Пожелания:

Tek Ai le të mbështeten ata që kërkojnë
mbështetje!

На Него пусть обопрутся те, кто ищет опоры!

Kush ka veshë, le të dëgjojë.

Кто имеет уши, пусть услышит].

Проклятия

Le të jetë mallkimi mbi ty deri në Ditën e Kiametit!

Будь ты проклят вплоть до судного дня!

Le të frikësohen ata që kundërshtojnë urdhrin e tij, që të mos i arrijë ndonjë provë ose që të mos i godasë një dënim i dhembshëm.

Пусть боятся те, которые возражают против его приказа....

Императивное:

Le të ngrihemi dhe të sulemi kundër atyre njerëzve, sepse kemi parë vendin dhe është me të vërtetë i mrekullueshëm.

Давайте мы поднимемся и бросимся против этих людей, потому что видели эту землю и она на самом деле замечательная.

Le të zbresin bashkë me mua ata që kanë pushtet midis jush dhe ta padisin....

Пусть спустятся вместе со мной те.....

Пермиссивное:

Nëse dikush flet, **le të flasë** si të ishin fjalë
Perëndie.

Если кто-то говорит, **пусть говорит** словно
это были слова Господа.

Научные гуманитарные тексты

Из 8 примеров значения юссива:

императивное 1

квазиимперативное 7

оптативное -

нонкуративное -

“этический” юссив -

пермиссивное -

Квазиимперативное:

Sa për mbështetje të këtij pohimi, **le të marrim** disa shembuj.

Для подтверждения этого утверждения, **давайте приведем** несколько примеров.

...**le të marrim** dy-tri detaje...

... **давайте вспомним** (возьмем) две-три детали...

...**le të pyesim** një herë konkretisht...

...давайте, наконец, спросим конкретно...

Императивное:

Le të hedhim farën e mirë, - shkruante ai, -
dhe me siguri vetë natyra e shenjtë e ngjarjeve
do të ndihmojë për gjallërimin...

Давайте бросим доброе зерно – писал он... -

Художественные тексты

Из **99** примеров:

императивное 48

оптативное 30

нонкуративное 16

квазиимперативное 3

пермиссивное 2

Императивное:

Le të vrasim mendjen në ditë e natë për të shpjeguar ç'ka ndodhur, — i tha ai ndihmësit.

Давайте задумаемся и днем и ночью, чтобы объяснить, что же случилось, - сказал он помощнику.

Në fshatin e afërt **le të punojë** Mimoza.

В ближайшей деревне **пусть работает** Мимоза.

Оптимистичное:

Po të jetë për të vrarë, më mirë **le të vritemi**
këtu, në vendin tonë.

Если нужно умереть, лучше **пусть мы умрем**
здесь, в нашей стране.

Lëshojeni tani e **le të tmerrohen** fashistët.

..... и **пусть устрашатся** фашисты!

Нонкуратив

Le të dalë ku të dalë.

Пусть идёт, куда идёт.

Le të bëhet ç'të bëhet, — thoshte — e vërteta nuk ndryshon, ajo është aty mes nesh.

Пусть будет, что будет...

Le të japë sa të dojë! — bërtiti ajo.

Пусть даёт, сколько хочет! – закричала она.

Квазиимператив

Tani **le të hapim** vitin 1938, për të parë ç'do të ketë...

Теперь **давайте откроем** 1938 год, чтобы увидеть, что случится...

Por **le të kthehemi** te katrorët magjikë.

Но **давайте вернемся** к магическим квадратам.

Пермиссив

Le të flejë edhe pak, – thashë.

Пусть поспит еще немного, - сказал я.

Le të vijë, përgjigjej dikush.

Пусть приходит, - отвечал кто-то.

